

*Д.В. Олексіч, аспірант,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

Однією з найважливіших умов органічного поєднання сучасних підходів в управлінні банківської діяльності в Україні, на наш погляд, є глибоке теоретичне вивчення категорії "вартість банківського бізнесу". З'ясування сутності механізму оцінки банківського бізнесу, методичних підходів до визначення його вартості та пошук шляхів найбільш ефективного використання цього показника на всіх рівнях управління складають необхідні методичні та методологічні передумови для впровадження у діяльність вітчизняних банківських установ сучасних методів прийняття управлінських рішень.

Традиційно виділяють три підходи до визначення вартості бізнесу:

- витратний (вартість бізнесу визначається на базі понесених у минулому витрат на його формування);
- дохідний (вартість бізнесу визначається на основі теперішньої вартості майбутніх доходів, виходячи із припущення, що покупець не заплатить за бізнес більше, ніж поточна вартість його майбутніх доходів, а власник не продасть нижче ціни прогнозованих у майбутньому доходів від даного бізнесу);
- порівняльний (вартість бізнесу визначається на базі аналізу торгів на достатньо сформованому ринку, а визначення вартості шляхом порівняння вже оцінених компаній із тією, що оцінюється).

Якщо правомірність застосування перших двох підходів не викликає жодних питань, то порівняльний підхід вимагає особливих вимог до свого застосування, а саме: наявності ринку аналогічних товарів або хоча б обмеженої кількості угод купівлі-продажу подібного товару. На нашу думку, даний підхід носить досить поверховий характер, тому його застосування слід визнати доцільним лише з метою перевірки та порівняння результатів, одержаних із застосуванням інших методів.

Витратний і дохідний підходи – дві сторони однієї медалі, і за ідеальних умов врахування всіх факторів цими методами, вартість, одержана при застосуванні одного з них, має збігатися з результатами оцінки іншим. Проте на практиці окреме застосування кожного з двох зазначених методів у так званому "чистому вигляді" не завжди виявляється можливим. Проблема вибору між витратним та дохідним підходами до визначення вартості банківського бізнесу може бути вирішена шляхом порівняння за кількістю факторів, що враховує певний метод, з урахуванням можливості точного визначення ваги кожного фактора, що враховані в окремому методі оцінки, визначення інформативності та об'єктивності обраних факторів (наприклад, бухгалтерська вартість активу є досить точною величиною, проте повністю

ігнорує його корисність, у той час як теперішня вартість майбутніх доходів є величиною прогнозованою, а не точною).

На нашу думку, проблему вибору універсального механізму визначення вартості банківського бізнесу можна вирішити шляхом формування нового, комплексного методу оцінки – так званого “комплексного”, в якому ми вважаємо доцільним поєднання окремих елементів обох підходів. Застосування комплексного методу оцінки пояснюється неможливістю застосування існуючих методів на різних етапах життєвого циклу бізнесу, а також неможливістю врахування всіх факторів у рамках одного методу. Це дозволить нам відійти від проблеми порівняння існуючих методів та дасть можливість більш повною мірою врахувати всі фактори, що формують вартість банківського бізнесу. У рамках комплексного методу ми пропонуємо розраховувати вартість банківського бізнесу як суму чистих активів банку та приросту його чистого ефекту у майбутньому за рахунок використання наявного на момент оцінки економічного потенціалу банку. Звернемо увагу на те, що ми розглядаємо саме чистий ефект, а не загальний ефект у майбутньому, адже застосування останнього привело б до помилки та підвищення результатів оцінки.